

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА філософії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Логіка

спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування» <small>(шифр і назва спеціальності)</small>
освітньо-професійна програма	«Фінанси і кредит» <small>(назва освітньої програми)</small>
освітній ступінь	бакалавр <small>(назва освітнього ступеня)</small>
форма навчання	денна <small>(денна, заочна, вечірня)</small>
розробник	Гребінник Тетяна Олексіївна <small>(прізвище, ім'я, по батькові)</small>

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Необхідність вивчення дисципліни «Логіка» майбутніми спеціалістами обумовлена тим, що професійна діяльність у суспільстві пов'язана з суттєвими потребами та інтересами людей. Вивчення дисципліни «Логіка» сприяє підвищенню культури мислення людини завдяки формуванню у неї свідомого відношення до процесу міркувань, розвитку навичок правильно будувати висновки, здійснювати обґрунтування чи критику тез, обирати стратегію і тактику аргументації у суперечках, знаходити й усувати помилки у своїх та чужих міркуваннях тощо. Отже, навіть невелика логічна помилка може привести до негативних, а інколи, трагічних, драматичних наслідків.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				III
Всього годин за навчальним планом, з них:	120	4		120
Аудиторні заняття, у т.ч:	46	1,5		46
лекції	30			30
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	16			16
Самостійна робота, у т.ч:	74	2,5		74
підготовка до аудиторних занять	10			10
підготовка до контрольних заходів	6			6
виконання та захист реферату	10			10
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	18			18
підготовка до екзамену	30			30
Форма підсумкового контролю				екзамен

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метадисципліни «Логіка» передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу.

Завдання дисципліни «Логіка» полягає у тому, щоб:

1) ознайомити студентів, які навчаються на економічному факультеті, із теоретичними основами логіки як філософської науки про процедуру правильного, аналітичного, критичного мислення; способами його організації та законами, дотримання котрих забезпечує формальну правильність здійснення інтелектуальних операцій і є умовою їх практичної ефективності;

2) на понятійному рівні розкрити студентам тенденції історичного розвитку логіки як галузі філософського та методологічного знання;

3) навчити студентів практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу текстів; побудови нормованих повідомлень.

Пререквізити дисципліни: «Філософія», «Соціологія».

Постреквізити дисципліни: «Фінансовий аналіз», «Логістика», «Статистика», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економічна діагностика», «Планування і контроль на підприємстві», «Антикризова діяльність».

Компетентності :

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК7. Здатність отримувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до самоаналізу.

ЗК11. Вміння співпрацювати з представниками інших галузей знань.

ЗК12 Вміння працювати самостійно.

ЗК14. Вміння дотримуватися моральних, культурних, правових та наукових цінностей суспільства.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

РН 22. Розуміти цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини в Україні.

вміти:

РН 18. Проявляти креативність та критичне мислення в професійній діяльності.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог, дискусія) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретична логіка					
1. Предмет і метод науки логіки.	5	2			3
2. Становлення та основні етапи розвитку логіки.	9	4	2		3
3. Мислення і мова.	7	2	2		3
4. Поняття як форма мислення.	5	2			3
5. Судження як форма мислення.	6	2			4
6. Основні логічні закони.	8	2	2		4
7. Умовивід як форма мислення.	8	2	2		4
Разом за змістовим модулем 1	48	16	8		24
Змістовий модуль 2. Застосування теоретичних знань на практиці					
8. Практична логіка.	5	2			3
9. Логічні основи теорії аргументації.	7	2	2		3
10. Паралогізм. Софізм. Парадокс.	5	2			3
11. Суперечка як різновид соціальної комунікації.	7	2	2		3
12. Доведення і спростування.	5	2			3
13. Гіпотеза та теоретичні знання	5	2			3
14. Логіка ділової комунікації	8	2	4		2
Разом за змістовим модулем 2	42	14	8		20
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	120	30	16		74

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<i>Предмет і метод науки логіки.</i> Основні значення терміну «логіка». Об'єкт і предмет науки логіки. Методи науки логіки – методи пізнання і метод формалізації. Типи логіки та її значення	2
2	<i>Становлення та основні етапи розвитку логіки.</i> Історичні етапи розвитку науки логіки. Екскурс в історію логіки. Логіка Індії. Логіка Китаю. Античність. Стоїки. Логіка середньовіччя й Відродження. Новий час. Класична логіка. Некласична логіка. Сучасна логіка.	4
3		
4	<i>Мислення і мова.</i> Що таке мислення. Типи та види мислення. Мова як знакова система. Види мов. Логіко-семантичний аналіз мови. Логічні концепції істини.	2
5	<i>Поняття як форма мислення.</i> Визначення поняття. Загальна характеристика поняття як форми мислення. Структура поняття. Види понять за змістом і обсягом. Логічна операція над змістом поняття. Логічні операції над обсягом поняття: а) узагальнення та обмеження поняття; б) поділ обсягу поняття.	2
6	<i>Судження як форма мислення.</i> Загальна характеристика висловлювання: визначення, логічна структура, мовних форм виразу. Види	2

	висловлювань. Методи встановлення істинності простих та складних висловлювань.	
7	<u>Основні логічні закони.</u> Загальна характеристика логічних законів. Поняття «логічний закон» в традиційній логіці і символічній логіці. Закон тотожності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон несуперечності: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон виключеного третього: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні. Закон достатньої підстави: визначення, вимоги до побудови правильних міркувань, логічні помилки при його порушенні.	2
8	<u>Умовивід як форма мислення.</u> Загальна характеристика умовиводу як форми мислення. Поняття необхідного та імовірнісного умовиводу. Принцип логічного слідування в умовиводах. Характеристика дедуктивних умовиводів: визначення, структура побудови, аксіома дедукції. Умови визначення істинності дедуктивних умовиводів. Види дедуктивних умовиводів: умовиводи логіки висловлювань і умовиводи логіки предикатів. Характеристика імовірнісних умовиводів: визначення, структура побудови. Умови визначення істинності висновків. Види імовірнісних умовиводів: індукція і аналогія.	2
9	<u>Практична логіка.</u> Предмет дослідження практичної логіки. Логічний аналіз практичних дій (логіка дії). Нормативний характер дій. Логіка вибору та прийняття рішення.	2
10	<u>Логічні основи теорії аргументації.</u> Значення аргументації для об'єктивного істинного наукового знання. Нелогічна аргументація	2
11	<u>Паралогізм. Софізм. Парадокс.</u> Загальна характеристика паралогізму, софізму. Причини виникнення паралогізмів і софізмів. Поняття «парадокс» в широкому і вузькому значенні. Види парадоксів. Проблема вирішення парадоксів.	2
12	<u>Суперечка як різновид соціальної комунікації.</u> Загальна характеристика суперечки: визначення, структура, різновиди. Застосування законів логіки в суперечках. Коректні і некоректні прийоми в суперечках. Політична суперечка: логіка доказування; методи аргументації її учасників.	2
13	<u>Доведення і спростування.</u> Загальна характеристика доведення і спростування. Структура доведення і спростування. Види доведень та способи спростувань. Правила доведення та спростування та логічні помилки при їх порушенні. Правила дискутування	2
14	<u>Гіпотеза та теоретичні знання.</u> Поняття гіпотези і її різновиди. Наукова теорія.	2
15	<u>Логіка ділової комунікації.</u> Поняття ділової комунікації. Загальні теоретичні основи комунікативного процесу. Види і форми ділової комунікації. Види комунікативних бар'єрів. Про невербальній стороні процесу комунікації.	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<u>Становлення та основні етапи розвитку логіки.</u> Історичні етапи розвитку науки логіки. Стоїки. Логіка середньовіччя й Відродження. Класична логіка. Некласична логіка. Сучасна логіка.	2
2	<u>Мислення і мова.</u> Мова як знакова система. Види мов. Логічні концепції істини. Природні та штучні мови.Різноманіття функцій мови.	2
3	<u>Основні логічні закони.</u> Закон тотожності. Закон несуперечності. Закон виключеного третього. Закон достатньої підстави: визначення, вимоги до побудови. Вправи.	2
4	<u>Умовивід як форма мислення.</u> Загальна характеристика умовиводу як форми мислення. Поняття необхідного та імовірнісного умовиводу. Принцип логічного слідування в умовиводах. Вправи.	2
5	<u>Логічні основи теорії аргументації.</u> Значення аргументації для об'єктивного істинного наукового знання. Дискусія. Мистецтво публічного виступу. Вправи.	2
6	<u>Суперечка як різновид соціальної комунікації.</u> Логіка питань та відповідей.Мистецтво суперечок. Вправи.	2
7	<u>Логіка ділової комунікації.</u> обов'язковість контактів всіх учасників спілкування незалежно від їхніх політичних симпатій і антипатій. Предметно-цільовий зміст комунікації.Дотримання формально-рольових принципів взаємодії. Вправи	2
8	<u>Логіка ділової комунікації</u> Взаємозалежність всіх учасників ділової комунікації в досягненні кінцевого результату; комунікативний контроль учасників взаємодії, в тому числі високий (гра, маніпулювання, камуфляж).	2

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольних заходів	6
3	Виконання та захист реферату	10
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	<u>1.Предмет і метод науки логіки.</u> Об'єкт, предмет і метод науки логіки.	2
	<u>2. 3. Становлення та основні етапи розвитку логіки.</u> Сучасна логіка.	2
	<u>4. Мислення і мова.</u> Види мов. Логіко-семантичний аналіз мови. Природні та штучні мови. Різноманіття функцій мови.	3
	<u>10 Логічні основи теорії аргументації.</u> Мистецтво публічного виступу. Прийоми в публічному виступі.Логіка і математика.Логіка і філософія.	9

	<u>11.Паралогізм. Софізм. Парадокс.</u> Загальна характеристика паралогізму, софізму. Причини виникнення паралогізмів і софізмів. Поняття «парадокс» в широкому і вузькому значенні. Види парадоксів. Проблема вирішення парадоксів.	2
5	Підготовка до екзамену	30

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмовий, усний, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретична логіка

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	16
2	Конспект лекції та самостійної роботи	14
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Підготовка, виконання та захист реферату	20
5	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за конспект:

14-12 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал;

11-7 - конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

6-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній чи письмовій формі. Відповіді оцінюються у 30 балів:

30-25 - глибоке розуміння суті питання та можливості його застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

24-16 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому;

15-10 - неповне розкриття питання; поверхневі знання, суттєві помилки;

9-5 - низький рівень розуміння основних питань; нездатність розкрити всі питання;

4-1 - часткове володіння категоріальним апаратом; грубі помилки у відповідях.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 20 балів:

20 -15 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел;

14 - 8 - реферат містить помилки у оформленні; студент орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

7 - 1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки;. студент частково володіє темою.

Виконання контрольної роботи і поточного контролю оцінюється у 20 балів.

Контрольна робота проводиться у вигляді тестування, завдання містить 20 тестових завдань. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал, якщо відповідь помилкова – 0 балів.

Змістовий модуль 2. Застосування теоретичних знань на практиці

1	Систематичне відвідування лекцій (по 1 балу)	14
2	Конспект лекції та самостійної роботи	16
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	30
4	Підготовка, виконання та захист реферату	20
5	Виконання контрольної роботи поточного контролю	20
		100

Бали за конспект:

16-12 - конспект охайний та містить весь лекційний матеріал;

11-7 - конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

6-1 - конспект неохайний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній чи письмовій формі. Відповіді оцінюються у 30 балів:

30-25 - глибоке розуміння суті питання та можливості його застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

24-16 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому;

15-10 - неповне розкриття питання; поверхневі знання, суттєві помилки;

9-5 - низький рівень розуміння основних питань; нездатність розкрити всі питання;

4-1 - часткове володіння категоріальним апаратом; грубі помилки у відповідях.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 20 балів:

20 -15 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел;

14 - 8 - реферат містить помилки у оформленні; студент орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

7 1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки;. студент частково володіє темою.

Виконання контрольної роботи 2 поточного контролю оцінюється у 20 балів.

Контрольна робота проводиться у вигляді тестування, завдання містить 20 тестових завдань. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал, якщо відповідь помилкова – 0 балів.

Екзамен:

Бали, отримані студентом на екзамені з дисципліни «Логіка» складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із двох питань екзаменаційного білета. Відповідь на кожне питання оцінюється в 50 балів і нараховується за такими критеріями:

- від 45 до 50 балів: студент повинен продемонструвати глибокі знання програмного матеріалу, вільно орієнтуватися в категоріальному апараті курсу, повинен чітко формулювати та аргументувати основні положення, знання фахової літератури,

правильно відповідати на додаткові запитання, може вільно сформулювати свою точку зору.

- від 39 до 44 балів: студенти в основному правильно відповідають на питання в білеті, в цілому орієнтуються в матеріалі курсу, але допускають незначні неточності в відповіді, які не мають принципового значення, але є свідченням про недостатньо глибоке оволодіння вивченим курсом.
- від 30 до 38 балів: студенти з розумінням висвітлюють поставлені питання, виявляють знання з дисципліни «Логіка», але допускають неточності, невпевненість при в цілому правильній відповіді.
- від 25 до 29: студент показує невисокий рівень знань, дещо обізнаний з деяких проблем.
- від 17 до 24 : якщо є частково правильна відповідь на питання, але недостатньо повно та ґрунтовно висвітлено зміст питань.
- від 16 до 1: студент не зумів розкрити поставлене запитання, не володіє матеріалом курсу, не відповідає на основні та додаткові питання.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Логіка» визначається як середньоарифметична між оцінкою змістового модуля 1, змістового модуля 2 та оцінкою екзамену.

Порядок зарахування пропущених занять: студенти самостійно вивчають матеріал і готуються до співбеседи за темою пропущеного практичного навчання в зазначений викладачем час. Пропущені лекційні заняття зараховуються в разі опрацювання рекомендованої літератури й складання конспекту лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Билецкий И. П., Кузь О. Н., Черненко В. А. Логика: Учебное пособие для студентов вузов. - К.: Кондор. 2007. — 148 с.
2. Войшвилло Е.К., Дегтярев М.Г. Логика. – М., 1998.
3. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика. – Львів, Астролябія, 2002.
4. Карамішева Н.В., Бовтач С.В. Навчальний посібник з логіки. – Львів, 1996.
5. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студентів ВНЗ. – Київ, 1998.
6. Тофтул М.Г. Логіка. – Київ, 2006.
7. Тягло О.В. Критичне мислення. – Харків, 2008.
8. Хоменко І.В. Логіка – юристам. – Київ, 1997.
9. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки. – Київ, 1996.

Допоміжна

1. Аристотель. Категории. Об истолковании. Первая аналитика. Вторая аналитика.
2. Топпика. О софистических опровержениях. – Соч. в 4 т., - Т. 2. - М.: Мысль, 1978.
3. Белнап Н., Стил Т. Логика вопросов и ответов. - М.: Прогресс, 1981.
4. Войшвилло Е.К. Понятие как форма мышления. - М.: Изд-во МУ, 1989.
5. Жоль К.К. Логика в лицах и символах. – Москва, 1993.
6. Ивин А.А. Логика норм. – М.: Изд. Моск. ун-та, 1973.
7. Кнапп В., Герлох А. Логика в правовом сознании. – М.: Прогресс, 1987.
8. Кондаков Н.И. Логический словарь. – Москва, 1971.
9. Логический словарь «Дефорт» – М.: Мысль, 2004.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Суждение - <https://www.youtube.com/watch?v=FB8wHY6Mv1c#>
2. Логическое мышление - https://www.youtube.com/watch?v=v2loyk3_nNU
3. Логика как наука – <http://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/1008803#>.
4. Понятие - <https://www.youtube.com/watch?v=6rjObYxiX6U>
5. Построение силлогизмов - <https://www.youtube.com/watch?v=FURg3ekTUJ8>
6. Основные законы логики - <https://www.youtube.com/watch?v=1pfyGAGKGVQ>

Розробник _____ (Т. О. Гребінник)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Г. В. Ползікова)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри
_____ філософії _____

Протокол від « 24 » вересня _____ 2019 року № 3 _____